

СТАНОВИЩЕ
от
проф. БУЯН ФИЛЧЕВ

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“
Професионално направление 1.3.
Педагогика на обучението по (Методика на обучението по)
изобразително изкуство

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Факултет по начална и предучилищна педагогика
Катедра „Визуални изкуства“
дисертационен труд на тема:
„Дигиталната графика в обучението по изобразително изкуство“
на
Цвета Пламенова Петрова

Научен ръководител: проф. Буян Йорданов Филчев

1. Данни за дисертанта

Образование:

2011 – СУ „Св. Климент Охридски“, бакалвър по „Изобразително изкуство“
2012 – СУ „Св. Климент Охридски“, магистър по „Педагогика и семиотика на изобразителното изкуство“

Членство в творчески съюзи:

2015 – член на СБХ, секция „Графика и илюстрация“

Педагогическа работа:

През 2014 г. провежда първоначално проучване (констатиращ експеримент) сред ученици с профил „Изобразително изкуство“ от Националната гимназия за изящни изкуства „Илия Петров“, дипломанти (12. Клас), създали дигитални графики, като обработва и анализира събраните данни.

Води упражненията по Художествена специализация „Графика“ – III и IV курс, в катедра „Визуални изкуства“ – 2015/2016 г.

Успешно провежда първи и втори експеримент (2015/2016) в 11. Клас на Националната гимназия за изящни изкуства „Илия Петров“, направи входящо, междинно и изходящо ниво.

Участия в изложби:

2013 – Обществената работа на докторанта е наистина впечатляваща и далеч надхвърля познатите стандарти, не само с 18-те участия в престижни изложби и международни биеналета, а и с получените награди и отличия, както и много друга полезна работа по проекти и дейности на катедрата.

2014/2015 – Участва в над 20 изложби и биеналета с международен характер включително и в изложба на новоприети членове на СБХ.

Като бонус към свършената работа са и четирите награди получени на международни форуми директно свързани с темата на дисертацията.

2016 – Реализира (8) участия в художествени изложби от които четири в международен формат и участва в (3) пленера от които два в международен формат.

2. Данни за докторантурата

Цвета Пламенова Петрова е зачислена като редовен докторант по специалност 050703 „Методика на обучението по изобразително изкуство“ към Катедра „Изобразително изкуство“, считано от 10. 02. 2013 г. до 10. 02. 2016 г., със заповед РД 20 – 292, от 31.01. 2013 г., с научен ръководител проф. Буян Филчев. За разработка бе приета дисертационната тема: „Дигиталната графика в обучението по Изобразително изкуство. (Изследване на проблема в 11. и 12. Клас на СОУ с профил Изобразително изкуство и средните художествени училища по Изящни изкуства)“.

Резултатите от изпитите от кандидатския минимум по специалността, както и за владеене на западен език са с оценка отличен.

Проблемът, изследователските въпроси, теоретичните полета на изследването, целите и основните задачи, както и научно-теоретичните и практико-приложните задачи на дисертацията бяха ясно и конкретно определени. Формулирани бяха оригинални работни хипотези, бяха посочени предпочитаните методи за изследване и анализ. Определена беше средата на реализация.

Във връзка с дисертационния труд са посетени два докторантски курса: „Академично писане за докторанти (стандарти, организация, жанрове, уебрайтинг и електронни публикации)“ на проф. Иванка Мавродиева и „Дисертацията. Подготовка, оформяне и защита“ на проф. Иван Камбуров.

Предварителното обсъждане на дисертацията – също мина на много високо ниво, като мненията на колегите бяха изцяло положителни. При реализирането на дисертацията няма допуснати нарушения.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд „Дигиталната графика в обучението по изобразително изкуство“ съдържа 278 страници, като 215 от тях са основен текст, а 63 страници са приложения към основния текст. Дисертационният труд съдържа 198 фигури, 3 схеми, 26 диаграми, 11 таблици, 2 видео-материала. Библиографията включва 127 литературни източника, от които 43 на кирилица, 55 на латиница, 34 - интернет-ресурси. Също така са проучени нормативни документи от сферата на професионалното образование и обучение и каталози от изложби и графични форуми.

Основният текст е структуриран в увод, изложение в три глави, заключение, библиография. Изготвени са 11 приложения, онагледяващи и/или допълващи основния текст.

Като цяло **оригиналността на труда** е без всякакво съмнение, тъй като лично аз не съм попадал на труд с такава проблематика през последните години, тъй като материята за която става дума е сравнително нова и се развива в изключително динамични темпове.

В **уводната част** пределно ясно са очертани и обосновани избора на темата и актуалността на проблема, който обуславя необходимостта от настоящето изследване в двата основни аспекта – художествено-творчески и педагогически аспект свързан с международните стратегии за въвеждане на Информационно-комуникационни технологии в образователната система.

Изяснени са основните задачи – в теоретичен и в практически аспект. Представена е хипотезата, конкретизиран е контингентът, с който е проведен педагогическият експеримент. Изведени са основният понятиен апарат и методите, използвани в изследването.

В **глава 1 – „Дигиталната графика – теоретичен обзор“** изчерпателно са разгледани всички основни аспекти свързани с компютъра, като художествен инструмент, дигиталното изкуство и по конкретно дигиталната графика, тяхната същност, характеристики, терминология и място в художествения живот. Синтетично поднесения материал е онагледен с достатъчно добре подбрани дигитални творби от автори от различни времеви и географски пространства. Този подбор има своята здрава вътрешна логика, но в същото време ни дава възможност по дълбоко да вникнем и в творческата визия на дисертанта.

В **глава 2 – „Педагогически контекст на изследването“** в рамките на 10 точки дигиталната графика е представена в своя педагогически контекст. Засяга се проблематиката, свързана с ролята на образованието в глобалния свят. В систематизиран вид е представена структурата на българското училище, като е направен опит за сравнителен анализ между двата вида подготовка по изобразително изкуство и професионалната подготовка по изящни изкуства. Анализирани са стратегии на национално и европейско ниво относно интеграцията на ИКТ в учебния процес и четирите концепции при въвеждането на ИКТ в образователния процес – насоченост към ученика, индивидуалност, мултикултурно, интердисциплинарно обучение. Разгледано е Националното училище по изящни изкуства „Илия Петров“, в което е проведен експериментът в учебна среда. Посочени са промените, които ще настъпят с приемането на новия закон за предучилищното и училищното образование.

В **глава 3 – „Експериментален учебен модул, включващ 4 урока по дигитална графика в специалната подготовка на професионално направление „Художник – изпълнител“**. Количествени и качествени подходи за анализ на резултатите от проведения педагогически експеримент“.

Описват се проведените от докторанта предварителни проучвания на терен и се анализират получените резултати. Назовани са използваните методи и подходи в прилагането на учебния модул (словесните методи *дискусия, изложение, анализ, разговор, въпросник*, практическите методи за художествена дейност *упражнение, демонстрация, експеримент*, нагледните методи *демонстрация, конферанс*, както

и някои *игрови елементи*). Използвана е тристепенната скала за покриване на показателите – високо, средно, ниско ниво. Направен е сравнителен анализ между двата теста (от входящата и изходящата диагностика). В настоящата точка от дисертационния труд е представен анализът на постигнатите резултати от педагогическия експеримент. Анализът е онагледен с диаграмите и фигурите от съответните приложения. В **заключителната част** от дисертационния труд е доказана хипотезата, обобщени са резултатите и изводите. Основният извод е, че предложеният модул е подходящ за прилагане в училищата по изкуствата и по културата, като стимулира творческото мислене и спомага за създаването на съвременни пластични решения. Постигнатите резултати дават възможността модулет да бъде усъвършенстван и пригоден за други видове художествена подготовка.

Използваната от дисертанта методика и качеството на разработката от езикова гледна точка са на ниво.

Същото се отнася и за коректността на автореферата на дисертацията.

В глава 3 – „Научни приноси“

1. В рамките на дисертационния труд са обобщени и представени предпоставките за появата на дигиталната графика, конкретизирана и класифицирана е същността ѝ. Дигиталната графика е представена в своята технологична и идейно-философска рамка. Представена е авторската гледна точка на дисертанта, който се позовава на научни изследвания и публикации в сферата.
2. Селектиран, проучен, обобщен и анализиран е богат теоретичен материал, предимно от чужди автори – текстове, които до момента не са публикувани на български език в научната литература.
3. Осъществен е контакт с голям брой действащи творци в сферата на дигиталната графика, които вземат участие в дълбочинно интервю, проведено от дисертанта. Резултатите са обобщени, анализирани и представени в дисертационния труд.
4. На базата на действащите към настоящия момент нормативни документи е разработен и апробиран учебен модул, който предлага въвеждането на дигиталната графика като част от предмета „Графика“ в ПОО (училищата по изкуствата и по културата). По експериментален път е доказано, че дигиталната графика спомага развитието на учениците в художествено-творчески аспект, актуализира професионалната подготовка и подготвя професионални кадри, отговарящи на съвременната действителност.
5. Постигнатите резултати са популяризирани чрез научни публикации и организирането на форум – включващ изложба на дигитални графики и кръгла маса по темата.

Приносите са ясни, обосновани и съвсем конкретни. Те обобщават добре свършената работа от дисертанта и определено са както научно, така и практически приложими.

5. „Публикации и участия във научни форуми“

Публикации:

1. Статия „Дигиталната графика – същност, характеристики, тенденции. Количествен и качествен анализ на интервю, проведено с утвърдени творци в сферата“, публикувана в Електронно списание за наука, култура и образование на ФНПП, бр. 1, година 2014.
2. Статия „Компютърът като инструмент на художника-график“, публикувана в Електронно списание за наука, култура и образование на ФНПП, бр. 3, година 2015.
3. Статия „Място и значение на компютърно генериран дизайн. Резултати от кръгла маса на тема: „Дигиталните технологии в графичното изкуство: граници и възможности, теория и практика“, публикувана в Електронно списание за наука, култура и образование на ФНПП, бр. 4, година 2015.

Участие в национални и международни проекти:

- Участие в проект „Изследване на възможностите за създаване на експериментални публични презентации от студенти, базирани на използването на дигитални изразни средства“, финансиран от ФНИ, ръководител на проекта – проф. д-р Орлин Дворянов.
- Координатор в проекта „Виртуален музей на българското изобразително изкуство“, ръководител доц. Милена Блажиева.
- Организиране изложба на студенти и преподаватели от СУ „Св. Климент Охридски“ – „Дигитален свят“, която се проведе през юни 2015 в галерия „Алма Матер“ и бе съпроводена от кръгла маса на тема: „Дигиталните технологии в графичното изкуство. Граници и възможност. Теория и практика“.
- Член на колектива на факултетски изследователски проект: „Концептуален електронен модел за наука, култура, образование и иновации“.

Научната оценка на публикациите е положителна и мястото им в завършения текст на дисертацията е полезно и адекватно.

6. „Заключение“

Въз основа на всичко казано по-горе считам, че представеният за рецензиране дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за РАСРБ и му давам обща положителна оценка.

Предлагам на докторанта **Цвета Пламенова Петрова** да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност / Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по) изобразително изкуство.

29.05.2017 г. София

Проф. Буян Филчев